

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

№ 51/19.12.2024 г.

РЕШЕНИЕ

В Министерството на финансите е постъпило заявление за предоставяне на достъп до обществена информация от Заявлението е подадено по електронен път на адреса на електронната поща на Министерството на финансите по чл. 15, ал. 1, т. 4 от Закона за достъп до обществена информация, и е регистрирано в министерството с вх. № У-ЗДОИ-82 от 06.12.2024 г.

Със заявлението, на основание Закона за достъп до обществена информация, се иска предоставяне на следната информация:

„Българските власти установили ли са свързани с България физически или юридически лица, нарушаващи санкциите на ЕС срещу Руската федерация, за чието прилагане в България национален координатор е министърът на финансите? Колко и кои са въпросните лица? В какво се изразяват установените нарушения?“

• Бившият министър на финансите Асен Василев обяви през декември 2023 г., че над 20 000 фирми (от ЕС) заобикалят санкциите за търговия с Русия, като износът минава обичайно през българо-турската граница към Армения, Азербайджан и др. Моля да предоставите повече данни за проблема. Каква част от въпросните 20 000 са с българско участие и/или регистрирани в България?

• Какви основни схеми и методи на заобикаляне на санкциите са установили българските власти до момента? И какви мерки се предприемат срещу нарушителите?

• В публикувания списък със санкционирани лица (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20221114>) има ли такива, за които са установени нарушения на територията на България или свързани с България?

• Установено ли е участие на санкционирани лица в имотни сделки в България или парични преводи през българската банкова система? Има ли в България към момента замразени активи във връзка с прилагането на санкциите срещу Руската федерация?

• Какво е установено по отношение на лицата, посочени в журналистическо разследване на Offnews от 2022 г. - <https://offnews.bg/razsledvane/sanktcii-li-blizki-na-putin-pod-sanktcii-kupivat-i-prodavat-kashti-v-776626.html>?

Като предпочитана форма за предоставяне на достъп до исканата информация, заявителят е посочил, че желае да я получи по електронен път на електронна поща с адрес:

След като разгледах заявление, вх. № У-ЗДОИ-82 от 06.12.2024 г., на основание чл. 28, ал. 2 и чл. 34, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация и Заповед № ЗМФ-1180 от 29.08.2024 г. на заместник министър-председателя и министър на финансите

РЕШИХ:

Предоставям на, с посочен адрес:,
достъп до наличната в Министерството на финансите информация.

Информацията се предоставя с настоящото решение:

По въпроси

Българските власти установили ли са свързани с България физически или юридически лица, нарушаващи санкциите на ЕС срещу Руската федерация, за чието прилагане в България национален координатор е министърът на финансите? Колко и кои са въпросните лица? В какво се изразяват установените нарушения?

Какви основни схеми и методи на заобикаляне на санкциите са установили българските власти до момента? И какви мерки се предприемат срещу нарушителите?

Ограничителните мерки са важен механизъм за постигане на основните цели на Общата външна политика и политика на сигурност. Те са включени в европейския правен ред с решения и регламенти, задължителни в своята цялост за държавите членки на Европейския съюз, националните институции и лицата в рамките на Съюза. Произвеждат правно действие без да е необходимо транспониране в националното законодателство, като всеки държавен орган или орган на местно самоуправление е длъжен да ги прилага и да осъществявана ефективен контрол за спазване на европейските санкции в обхвата на своята функционална компетентност и правомощия.

Значителният брой на правни актове на Европейския съюз (решения и регламенти на Съвета на ЕС) и установената национална практика по прилагането на ограничителните мерки обусловиха необходимостта от създаването на национален координационен механизъм, който да осигури прилагането им. За тази цел с Решение № 789 на Министерския съвет от 2022 г. е създадена Координационната група по прилагане на ограничителните мерки на Европейския съюз като работна група към Министерския съвет.

Неин председател и национален координатор по прилагането на ограничителните мерки е заместник-министър на финансите, а заместник-председатели са заместник-министър на икономиката и индустрията и заместник-министър на енергетиката. В състава ѝ са включени държавни институции, отговорни за прилагането на ограничителните мерки.

По отношение на контрола, осъществяван от Агенция „Митници“, за предотвратяването на заобикалянето на ограничителните мерки (санкции) и в съответствие с правните актове на Европейския съюз, при деклариране на стоките, се извършва проверка на декларацията и придружаващите документи, като се изисква от декларатора при необходимост да предостави и допълнителни документи.

При осъществяване на контрола по прилагане на ограничителните мерки от страна на Агенция „Митници“ са установени опити за заобикаляне на ограничителните мерки. При извършен физически контрол на стока, описана като „Шперплат“, с декларирана държава на произход Република Турция са идентифицирани етикети върху стоката с надпис „Произведено в Русия“, като са предприети необходимите мерки.

Установяват се опити за заобикаляне на санкциите чрез внос на стоки (шперплат и стоманена ламарина) с руски и беларуски произход през трети страни (Грузия, Турция, Казахстан), като се декларира непреференциален произход от тези страни. Дружества, осъществяващи внос от трети страни (различни от санкционираниите) на предимно потребителски стоки, след началото на войната променят своя предмет на дейност и регистрират вносни операции на стоки - предимно суровини и материали, попадащи в обхвата на наложените санкции.

Във връзка с осъществен анализ на вноса на стоки, обект на забрани и ограничения във връзка с наложените санкции и ограничителни мерки (Регламент на Съвета (ЕС) № 833/2014 и Регламент (ЕО) № 765/2006 на Съвета) с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, се наблюдава значително и продължаващо нарастване на износа за

някои други страни в региона, по-специално Киргизстан, Казахстан, Армения, Грузия. Увеличението на износа за тези трети държави до голяма степен се отнася до стоки, обект на санкции за Русия, например машини (инч кранове, кранове и клапани), превозни средства (вкл. автомобили) и електрически машини (вкл. компютри и смартфони).

През м. ноември 2023 г. ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ на Европейската комисия изпрати списък на около 21 хиляди икономически оператори, които са изнасяли за Русия стоки от общия списък на продукти с висок приоритет между м. януари и юли 2023 г. Включените в списъка дружества не следва да се разглеждат като категоричен индикатор за заобикаляне на санкциите, а трябва да се анализират допълнително търговските вериги. Списъкът е предоставен с цел да се използва от държавите членки за целите на управлението на риска, като са идентифицирани няколко сценария, чрез които се заобикалят санкциите на ЕС:

- Сценарий 1: Дружество, установено в Европейския съюз, производител на стоки от т.нар. общ списък на стоки с висок приоритет, ги изпраща на икономически оператор в трета страна, за която не се прилагат санкции. Операторът от третата страна впоследствие ги изпраща за Русия.

- Сценарий 2: Използване на триъгълни търговски сделки - стоките се реекспортират през няколко посредника, в трети страни, които не прилагат санкциите, преди окончателно да бъдат изнесени или транзитирани към Русия. При този модел се усложнява процеса по проследяване на стоките и установяването на заобикаляне на санкциите.

- Сценарий 3: При този сценарий стоки от списъка с висок приоритет, са произведени в дъщерно дружество в трета държава на компания, установена в ЕС, което изнася тези стоки към друга трета държава, която не прилага санкции спрямо Русия, от където стоките се реекспортират за Русия.

Извършеният анализ на фигуриращите в списъка около 20 български дружества показва, че не може да се установи съответствие между предоставените от ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ данни и извършените митнически операции.

Българската митническа администрация е създавала рискови профили за всички потенциално обхванати от санкциите стоки, като във всеки случай се извършват проверки, включително се обменя информация със съответните структури на държавите членки на ЕС и на Европейската комисия. Особено внимание при проверките се обръща и се проверяват сключените договори за наличието на клауза по чл.12ж от Регламент 833/2014, според която „износителите забраняват чрез договорна клауза реекспорта за Русия и реекспорта за използване в Русия“.

Следва да се уточни, че за проверка на транзакции е необходим бърз обмен на информация в оперативен порядък с третите страни, през които потенциално би могло да се извършва заобикалянето на санкциите, а за започване на административно производство са необходими валидни доказателства за избягване на забраните. За съжаление, компетентните органи на третите държави рядко оказват активно съдействие на необходимото ниво.

По въпрос

Бившият министър на финансите Асен Василев обяви през декември 2023 г., че над 20 000 фирми (от ЕС) заобикалят санкциите за търговия с Русия, като износът минава обичайно през българо-турската граница към Армения, Азербайджан и др. Моля да предоставите повече данни за проблема. Каква част от въпросните 20 000 са с българско участие и/или регистрирани в България?

По отношение на поставения въпрос, Министерството на финансите не разполага с информация по тази тема. Предоставената по-горе информация, касаеща заобикалянето на ограничителните мерки, е представена от Агенция „Митници“.

По въпроси

В публикувания списък със санкционирани лица (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20221114>) има ли такива, за които са установени нарушения на територията на България или свързани с България?

Установено ли е участие на санкционирани лица в имотни сделки в България или в парични преводи през българската банкова система? Има ли в България към момента замразени активи във връзка с прилагането на санкциите срещу Руската федерация?

В процеса на своята дейност Координационната група е разглеждала случаи, касаещи замразяването и/или блокирането на трансфери на финансови средства от страна на български кредитни институции към дружества, свързани с лица, посочени в списъка със санкционирани лица, поради наличие на съмнения, че тези средства ще бъдат предоставени пряко или косвено на лица, изброени в приложение № I от Регламент (ЕС) № 269/2014 г.

Според наличната информация до този момент, не са налице действия от страна на кредитни институции, с които да се нарушава или заобикаля установения санкционен режим. Българска банка е оторизирала извършването на блокиран банков превод въз основа на издадено разрешение от страна на друга държава-членка, като тези средства са замразени по сметката на дружеството-адресат в съответствие с чл. 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) №269/2014 г., а именно, че не се възпрепятства превеждането на средства по замразени сметки от финансови или кредитни институции, които получават финансови средства, прехвърлени от трети страни, по сметката на физическо или юридическо лице, образувание или орган, посочени в приложение I, при условие че постъпленията по тези сметки също ще бъдат замразени.

В съответствие с изискванията на чл. 5с от Регламент (ЕС) № 833/2014 г., Българската народна банка събира информацията от кредитни и финансови институции, касаеща преводи от страна на юридически лица, образувания и органи, установени в Съюза, с над 40% от правата на собственост, които се притежават, пряко или непряко, от юридически лица, образувания или органи, установени в Русия, руски граждани или физически лица, пребиваващи в Русия, на средства над 100 000 евро към трети държави.

В рамките на своите правомощия Агенцията по вписванията предоставя информация относно постъпили заявления в Търговския регистър и Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ), по които са постановени откази, мотивирани от спазването на санкциите, наложени от Европейския съюз. Постъпили са 13 броя заявления за вписване на различни обстоятелства в Информационната система на ТРРЮЛНЦ, свързани с дружества, при които се установява необходимост от прилагане на ограничителните мерки на ЕС. Във връзка с приложимите ограничителни режими са установени както чрез приложение на индивидуални ограничителни мерки (лица, вписани по електронните дела на дружествата, които се откриват в от Приложение I към Регламент (ЕС) № 269/2014 г.), така и чрез приложение на секторни ограничителни мерки (разпоредане с въздухоплавателно средство, действия на собственик на капитала – руско юридическо лице, притежавано или контролирано от Руската държава). По всички заявления са постановени мотивирани откази. На съдебен контрол са поставени 3 броя от постановените откази, съответно на 3 от общо 6-те субекта. Всички обжалвани откази са потвърдени от съответния компетентен съд (Софийски градски съд), като две от съдебните производства са приключили с окончателно решение на въззивна инстанция – Апелативен съд- София.

По въпрос

Какво е установено по отношение на лицата, посочени в журналистическо разследване на Offnews от 2022 г. - <https://offnews.bg/razsledvane/sanktcii-li-blizki-na-putin-pod-sanktcii-kupuvat-i-prodavat-kashti-v-776626.html>?

В Министерството на финансите не се създава и не се съхранява информация относно посоченото в заявлението журналистическо разследване на Offnews от 2022 г. В рамките на проведените заседания на Координационната група по прилагане на ограничителните мерки

на Европейския съюз не са разглеждани случаи, които касаят лицата, посочени в журналистическото разследване на Offnews от 2022 г .

Съгласно чл. 35, ал. 3 във връзка с чл. 26, ал. 1, т. 4 от Закона за достъп до обществена информация решението с информацията да бъде изпратено на, на електронна поща с адрес:

На основание чл. 15в, ал. 3, т. 2 от Закона за достъп до обществена информация решението с информацията да бъде публикувано на *Платформата за достъп до обществена информация*.

Решението подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред административния съд по постоянен адрес на заявителя в 14-дневен срок от получаването му.

/п/

Виолета Божилова

(лице, упълномощено по чл. 28, ал. 2 от ЗДОИ със
Заповед № ЗМФ-1180 от 29.08.2024 г. на
заместник министър-председателя и министър на
финансите)